

Svensk idrotts internationella agerande

Inledning

Svensk idrotts internationella agerande ska vara ett stöd för den som på olika sätt representerar svensk idrott i internationella sammanhang. Dokumentet är levande och ska vara ett verktyg för kunskap i frågor den samlade idrottsrörelsen prioriterar ur ett internationellt perspektiv.

Svensk idrott i det internationella samarbetet

Det internationella idrottssamarbetet ska följa idrottsrörelsens mål och inriktning:

”Idrott ska verka som internationellt kontaktmedel och respektera alla människors lika värde.”

Den svenska idrottsrörelsen har också tillsammans med sina motsvarigheter i övriga nordiska länder antagit en gemensam värdegrund som baseras på grundstenarna

- ärlighet
- demokrati
- gemenskap
- frivillighet
- mångfald
- glädje

Värderingarna ska ligga till grund för arbetet såväl internt som utåt mot den internationella idrotten.

Idrotten är till hela sin idé gränslös. Idrottsutbyte mellan olika nationer och olika etniska grupper på alla nivåer skapar nya kontaktytor. Människor med olika nationalitet, etniskt ursprung, religion, kön eller sexuell läggning kan med idrottsgemenskapen som utgångspunkt lära känna varandra och förstå och respektera varandras olika värderingar. Svensk idrott ska därför ha utbyte med andra länder, oavsett politiskt system och oavsett om de har diplomatiska relationer med Sverige eller inte. Enda undantagen är länder som är föremål för bindande FN-sanktion enligt kapitel VII i FN-

stadgan eller rättsligt bindande beslut av annan mellanstatlig organisation, se *Internationella riktlinjer* på hemsidan www.rf.se.

Den svenska idrottsrörelsen värnar om sin unika självständighet. Rätten att själv, i en demokratisk process, besluta om egna mål och verksamhetsformer. Den värnar om sitt eget självständiga rättssystem, uppbyggt utifrån demokratiska beslut och med rättssäkerheten som grund.

Alla som vill, oavsett etniskt ursprung, nationalitet, religion, fysiska och psykiska förutsättningar, ålder, kön eller sexuell läggning ska ha möjlighet att vara med i föreningsdriven idrottsverksamhet. Jämställdhetsaspekten ska genomsyra alla verksamhetsområden.

Den svenska idrottsmodellen kan vara till nytta som exempel för andra länder inom och utanför Europa. Svensk idrottsrörelse ska ta sitt ansvar för att stödja idrottsorganisationer under utveckling i andra delar av världen.

Svensk idrott strävar efter ett större inflytande i internationella idrottsorganisationer för att:

- förmedla den svenska idrottens demokratiska grundvärderingar
- påverka utformningen av de internationella tävlingssystemen så att de ger svenska idrottsutövare möjlighet att delta på samma villkor som övriga länders representanter
- påverka och arbeta för att fler internationella evenemang (bland annat tävlingar och konferenser) arrangeras i Sverige.
- medverka till ett ökat internationellt utbyte som stimulerar till en positiv utveckling av svensk idrott

De svenska idrottsledare som är verksamma internationellt ska få tillgång till adekvat utbildning, erfarenhetsutbyte och kontinuerlig information.

Under de närmaste åren sätter vi fokus på barn- och ungdomsidrotten, idrottens trovärdighetsfrågor och idrottens relation till EU.

Områden i fokus

Den ideella kraften

Den svenska idrottsrörelsen bärs i hög grad upp av det ideella engagemanget. Det är idrottens kännemärke och är en kraft vi ska värna om. I idrottsrörelsen deltar medlemmarna av egen fri vilja, samt utformar och leder själva sin egen verksamhet. Att vara delaktig och ta ett gemensamt ansvar ger verksamheten ett mervärde.

Flertalet, såväl personer med administrativa uppdrag på olika nivåer som tränare, arbetar ideellt, dvs. helt utan eller med bara symbolisk ersättning. Det finns idag drygt en halv miljon ledare inom idrottsrörelsen, varav merparten är ideella. En undersökning som genomförts vid Handelshögskolan i Stockholm visar att den tid ledarna lägger ner varje år motsvarar cirka 20 miljarder kronor.

Begreppet social ekonomi, som används allt mer internationellt, kan förklara den ekonomiska roll idrotten spelar inom olika samhällsområden. Många idrottsorganisationer tar ansvar även för annan verksamhet än bara idrottsverksamheten. Idrottsrörelsen fyller också, trots dominansen från ideellt arbete, en viktig roll som arbetsgivare. Den skapar dessutom, genom sina stora evenemang, tillfälliga arbetstillfällen även inom andra samhällssektorer, exempelvis turismen.

Barn- och ungdomsidrotten

Idrottsrörelsen är Sveriges största ungdomsrörelse. Två av tre pojkar och hälften av alla flickor mellan sju och femton år är medlemmar i en idrottsförening. Det gäller även ungdomar med invandrarbakgrund.

I idrottsrörelsens idéprogram *Idrotten vill* finns utgångspunkter som ska gälla för barn- och ungdomsidrotten. Den ska vara tillgänglig för

alla och utgå från barnens och ungdomarnas egna behov och önskemål.

Idrott för barn, upp till tolv år, ska präglas av lek och allsidig utveckling. Inslag av prestations- och resultatkrav, exempelvis i form av större nationella eller internationella mästerskap, ska undvikas.

Idrotten fyller många behov för ungdomar. Gemenskap med både jämnåriga och vuxna, ett eget ansvarstagande, och upplevelsen likaväl som den fysiska aktiviteten i sig är viktiga faktorer i varje ung människas fysiska och psykiska utveckling. Det är viktigt att idrottsrörelsen utvecklar verksamhetsformer som kan svara mot behoven också för flickor och pojkar med lägre idrottsliga ambitioner.

Ungdomar som har talang och ambition att göra en elitsatsning ska få bästa möjliga förutsättningar och möjlighet att pröva sig fram. Det är viktigt att idrotten tar ansvar för individens allsidiga utveckling, inte bara för den idrottsliga. Satsningen måste kunna genomföras under socialt trygga former, bland annat möjligheten att kombinera idrottsutövandet med fortsatta studier.

För att utveckla barn- och ungdomsidrotten enligt riktlinjerna gör RF, i samverkan med SISU Idrottsutbildarna, en storsatsning främst på ledarutveckling.

- *Idrottslyftet*, regeringens särskilda satsning på barn- och ungdomsidrotten på föreningsnivå, är en fortsättning på Handslaget som startades år 2004. Idrottslyftets huvudmål är att öppna dörarna för fler barn och ungdomar. För att nå målet ska idrottsrörelsen arbeta med att utveckla förbund och föreningar, öka tillgängligheten till anläggningar och idrottsmiljöer, rekrytera och utveckla idrottsledare och samverka med skolan. Stort fokus ligger på att behålla ungdomar högre upp i åldrarna inom idrotten.
- Projektet *Unga ledare* pågår från januari 2008 till juni 2009. Satsningen är en

del i Idrottslyftet och vänder sig i första hand till förtroendevalda i ungdomsföreningar och idrottsungdomar mellan 16 och 25 år. Syftet är att:

- Skapa goda förutsättningar för ungas ledarskap
- Stimulera unga till att vilja ta ledaruppdrag
- Öka inflytandet och möjlighet till delaktighet för ungdomar inom idrottsrörelsen
- Stimulera alla nivåer inom idrotten att se över formerna för ungas villkor
- *Strategisk plan för idrottsrörelsens samverkan med skolan.* RF-stämman 2005 gav uppdraget att göra en strategi för idrottens samverkan med skolan. RF:s och SISU Idrottsutbildarnas kansli har tagit fram en strategisk plan som ska kompletteras med en handlingsplan. Syftet med planen är att lyfta fram idrottsrörelsens ambitioner och sträva mot de två övergripande målen inom grundskolan och gymnasieskolan. Strategin ska även vara riktlinje för samverkan med skolan i *Idrottslyftet*.
- *ENGSO Youth.* Tillsammans med övriga nordiska länder har RF, bland annat inom ENGSO, drivit frågorna om ungdomars inflytande och verksamhetens utformning. RF står bakom en gemensam nordisk ungdomsstrategi och arbetar för att uppfylla rekommendationerna i ENGSO:s *Guidelines for Children and Youth Sport*. RF är involverat i ungdomsorganisationen *ENGSO Youth*, som bildades under ENGSO:s beskydd 2002. Deltagarna/medlemmarna ska vara högst 35 år och utsedda av sina respektive nationella idrottsorganisationer. Att stärka ungdomars delaktighet och inflytande är prioriterat i RF:s verksamhetsinriktning för åren 2008-2009. RF har även ett speciellt ungdomsråd som består av ett tiotal ungdomar mellan 16 och 25 år, på nationell nivå. Ungdomsrådet är en referensgrupp

till RF:s breddidrottsenhet, som hanterar barn- och ungdomsfrågorna.

Idrottens värderingsfrågor

- *Internationella överenskommelser kring folkrätten*

FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna och *Barnkonventionen* är exempel på två av de viktigaste internationella överenskommelserna kring folkrätten. Ansvar att leva upp till, och tillämpa, folkrätten ligger på respektive undertecknade länders regeringar. Svensk idrott vill att all verksamhet ska överensstämma med de överenskommelser kring folkrätten som regeringen undertecknar.

- *Idrottens vision och värdegrund*
För närvarande pågår en diskussion kring svensk idrotts vision och värdegrund. Ett förtydligande ska arbetas fram i Idrotten vill och beslutas på RF-stämman 2009. Till grund för den fortsatta diskussionen har RF tagit fram ett antal nyckelbegrepp:

Värdegrund: Idrott är glädje, allas rätt att vara med, rent spel, demokrati och delaktighet.

Bred och elit: Värna om idrottens goda cirkel och dess goda effekter, respekt för varandras olika roller och verksamhetsvillkor.

Vision: Vi ska vara världens ledande idrottsnation – för alla på alla nivåer.

- *Jämställd idrott*
RF-stämman 2005 antog Idrottens jämställdhetsplan. Det övergripande målet är att kvinnor och män ska ha samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter på alla nivåer och inom alla områden. Cirka 42 procent av de aktiva inom idrotten är kvinnor, riksidrottsstyrelsen och distriktsidrottsstyrelserna är kvoterade, 27 procent av specialidrottsförbundets styrelseledamöter är

kvinnor, cirka 10-15 procent av specialidrottsförbundens ordföranden, högsta chefer och landslagstränare är kvinnor. Riksidrottsförbundet och SISU Idrottsutbildarna har bland annat genomfört utbildningar för förtroendevalda och anställda.

- *Integration*
År 2001 antogs ”*Handlingsplan för ökad mångfald inom idrotten*”. Den ligger till grund för RF:s fortsatta insatser för att med idrotten som medel minska segregationen i det svenska samhället. Den svenska idrotten når ut till ungefär lika många ungdomar med invandrarbakgrund som ungdomar i allmänhet. För närvarande pågår en undersökning att se över valberedningarnas mångfaldsperspektiv när det gäller rekrytering till olika styrelser.
- *Rent spel*
Ärlighet och rent spel ligger i idrottens natur. Det är meningslöst att tävla om inte alla följer gemensamt uppsatta regler. Därför arbetar idrotten för en konsekvent regel, efterlevnad och uppmuntrar gott uppträdande såväl på som vid sidan om idrottsarenan. Särskilt viktigt är att idrottsverksamheten utformas så att barn lär sig respektera varandra som kamrater och medtävlare, att verka mot mobbning, trakasserier och diskriminering.
- *Alkohol och tobak*
RF-stämman 2003 reviderade och skärpte alkohol- och tobakspolitiska riktlinjerna. Idrotten ställer sig bakom samhällets mål att minska alkohol- och tobakskonsumtionen och medverka till att höja åldern för alkoholdebuten. Inga alkoholdrycker ska förekomma bland vare sig ledare eller aktiva i samband med idrottsverksamhet för barn och ungdom. Idrotten vill arbeta för att skapa helt rökfria idrottsmiljöer inomhus och rökfria zoner utomhus.

- *Supporterkultur*

Riksidrottsstyrelsen beslutade 1997 att ta ett aktivt ansvar för arbetet med supporterkultur och säkerhet vid idrottsevenemang. Idrotten vill verka för trivsel och trygghet, lyfta fram de positiva inslagen i supporterkulturen och motverka de destruktiva inslagen. Riksidrottsförbundet har bland annat verkat för bättre samordning, lagstiftning, forskning och förebyggande insatser.

Antidoping

Svensk idrott tar konsekvent avstånd från och arbetar aktivt mot användandet av förbjudna preparat, doping, för att uppnå bättre idrottsresultat. Visionen är en dopingfri idrott. En idrott där vinnaren kan glädjas över en rättvis seger, där förloraren kan känna sig trygg i att ha förlorat en ärlig kamp och där åskådaren kan njuta av idrottsprestationen, förvissad om att den inte är ett resultat av förbjudna medel och metoder.

Internationellt har vi väl utarbetade kanaler inom såväl idrotten som staten, för att motverka dopingspridning och doping användning.

- Sedan 1983 ingår RF i ett nära nordiskt samarbete. Den Nordiska Antidopingkonventionen är fortfarande det enda multilaterala avtal i världen som möjliggör obegränsade ömsesidiga dopingkontroller av respektive länders idrottsutövare.
- Sedan 1989 omfattas RF av Europarådets Antidopingkonvention, som tar sikte på samhällsinsatser för att motverka doping inom idrotten. En särskild bevakningsgrupp där representanter för såväl RF som regeringen ingår följer kontinuerligt att konventionen följs.
- Tillsammans med regeringen deltar RF även i arbetet under UNESCO:s konvention mot doping, som antogs 2007 och klarlägger staternas ansvar för den nationella efterlevnaden av World Anti-Doping Code.

- Sedan 1998 är Sverige en av tio medlemsländer i IADA (International Anti-Doping Arrangement), vars arbete bland annat lett till en internationell kvalitetsstandard för antidopingarbetet knuten till ISO 9000, som RF sedan 2002 är certifierad mot. Certifieringen uppfyller även kraven i World Anti-Doping Code.
- Sedan 2003 är RF medlem i nybildade ANADO, en global sammanslutning av nationella antidopingorganisationer, som främst riktar in sig på erfarenhetsutbyte och harmonisering.
- Sverige medverkar på olika sätt i arbetet inom WADA (World Anti-Doping Agency), framför allt med att främja utvecklingen av internationell harmonisering som bygger på antidopingprogram med hög kvalitet.
- RF följer regeringens arbete med dopingfrågan i andra mellanstatliga sammanhang, bland annat inom EU och samarbetar även med SOK (Sveriges Olympiska Kommitté) i frågor som rör idrottens internationella antidopingarbete.

Många idrottsförbund har svenska representanter i sina respektive internationella förbund, som bland annat hanterar dopingfrågor.

Den övergripande inriktningen för svensk idrotts internationella arbete är, att genom det egna exemplet, internationellt agerande och samverkan påverka och stödja utvecklingen av internationellt harmoniserade antidopingprogram av hög kvalitet.

Idrotten och EU

Idrotten ställning i EU kommer att stärkas. I det nya EU-fördraget kommer idrotten för första gången att finnas med. RF har ställt sig bakom det förslag till idrottsskrivningarna i EU-fördraget och är positiv till att idrott nu får en laglig grund inom EU. RF vill poängtera nödvändigheten i att ta hänsyn till idrottens särdrag och självständighet. Vi värnar om att idrottspolitik först och främst är en nationell

angelägenhet och ska behandlas med hänsyn till subsidiaritetsprincipen.

Hösten 2007 kom EU:s förslag till idrottens vitbok (White paper on sport), som RF ställt sig bakom. Vitboken är ett viktigt steg mot att definiera EU:s roll när det gäller relationen till idrott och idrottsorganisationer. Idrotten har fått större uppmärksamhet på EU-nivå de senaste åren och idag är det allmänt accepterat att idrott spelar en viktig roll i samhället, särskilt i förhållande till hälsa, utbildning och i sociala och kulturella sammanhang. Vitboken är ett ambitiöst och omfattande arbete och innehåller en väl tilltagen åtgärdsplan som ska genomföras de närmaste fem åren.

Vitboken kommer att träda i kraft under 2009.

Sammanfattning

- Det internationella idrottssamarbetet ska följa idrottens mål och inriktning:
”Idrott ska verka som internationellt kontaktmedel och respektera alla människors lika värde.”
- Svensk idrott ska ha utbyte med andra länder oavsett deras politiska system och oavsett om landet har diplomatiska förbindelser med Sverige eller inte.
- Den svenska idrottsmodellen kan tjäna som exempel för andra länder. Därför ska idrottsrörelsen ta sitt ansvar för att stödja idrottsorganisationer under utveckling.
- Svensk idrottspolitik ska förmedlas i internationella idrottsorgan. Under de kommande åren prioriteras, förutom den svenska idrottsrörelsens demokratiska grundvärderingar, följande sakområden: barn- och ungdomsidrotten, idrottens trovärdighet och idrottens relation till EU.
- Svensk idrott ska genom idrottsligt utbyte mellan olika nationer på alla nivåer följa utvecklingen i andra länder och föra hem internationella impulser.

RIKSIDROTTSFÖRBUNDET

Idrottens Hus, 114 73 Stockholm • Tel: 08-699 60 00 • Fax: 08-699 62 00
E-post: riksidrottsforbundet@rf.se • Hemsida: www.rf.se

